

# آیین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات، طرح های صنعتی و علائم تجاری

بخش پنجم: مقررات عمومی - پنجم

## بخش پنجم: مقررات عمومی

### فصل اول: هزینه ها

#### ماده 161

ماده 161 هزینه های مقرر در قانون و آیین نامه حاضر مطابق جدول هزینه ها، که ضمیمه این آیین نامه است در حسابی خاص که به نام اداره کل مالکیت صنعتی مفتوح می گردد، پرداخت خواهد شد.

#### ماده 162

ماده 162 هزینه های مقرر در جدول هزینه ها جهت انجام اقدامات لازم باید طبق مقررات قانون و این آیین نامه پرداخت گردد. در غیر این صورت مرجع ثبت از انجام اقدامات مربوط خودداری خواهد نمود.

### تبصره

تبصره پرداخت هزینه های پیش بینی شده مستقیماً یا در چارچوب ماده 167 این آیین نامه، از طریق الکترونیکی صورت خواهد گرفت.

#### ماده 163

ماده 163 حق ترجمه و هزینه رونوشت مصدق اسناد و مدارک تسلیمی به مرجع ثبت مطابق آیین نامه های مربوط به مترجمین و این آیین نامه توسط ذی نفع پرداخت خواهد شد.

## ماده 164

ماده 164 کلیه هزینه‌های بررسی و ثبت بین‌المللی اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم طبق معاهدات بین‌المللی که جمهوری اسلامی ایران به آن‌ها ملحق شده است و همچنین هزینه انتشار آگهی‌های مربوط در روزنامه رسمی طی فرایند ثبت، در بودجه سالانه سازمان پیش‌بینی شده و برای این منظور در اختیار مرجع ثبت قرار خواهد گرفت.

## ماده 165

ماده 165 هزینه سالانه اختراعاتی که تا پیش از تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون و این آیین‌نامه به ثبت رسیده‌اند برای مدت باقی‌مانده حمایت، بر مبنای این آیین‌نامه پرداخت خواهد شد. درخصوص علائم تجاری ثبت شده‌ای که پس از تاریخ فوق تمدید می‌شوند، هزینه تمدید طبق جدول هزینه‌ها محاسبه خواهد شد. سایر امور مرتبط با اختراعات و علائم ثبت شده براساس مقررات قانون و این آیین‌نامه انجام خواهد گرفت.

## ماده 166

ماده 166 سازمان در اجرای ماده 63 قانون هر ساله باید حداکثر تا 50 درصد معادل ریالی عواید حاصل از اجراء مفاد کنوانسیون‌های مربوط به ثبت بین‌المللی مالکیت صنعتی را در بودجه کل کشور در ردیف‌های هزینه‌ای جداگانه پیش‌بینی و به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری پیشنهاد نماید. وجوه مذکور به تشخیص مدیرکل اداره کل مالکیت صنعتی صرف ارتقاء و تجهیز اداره کل مالکیت صنعتی و ارتقاء کیفی آن از جمله برگزاری کارگاه‌های آموزشی، استفاده از مشاوره‌های تخصصی، اطلاع‌رسانی و ارتقاء آگاهی‌های عمومی در زمینه حقوق مالکیت صنعتی و انتشار کتب و نشریات و سایر اقدامات لازم به منظور ارتقاء و تجهیز اداره کل مالکیت صنعتی در این خصوص خواهد شد.

## فصل دوم: ثبت الکترونیکی و نحوه دسترسی به اطلاعات

## ماده 167

ماده 167 مرجع ثبت مکلف است با تجهیز امکانات فنی نسبت به الکترونیکی کردن کلیه مراحل اعم از ثبت

داخلی یا بین‌المللی اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم، از قبیل تسلیم، بررسی، اصلاح و ثبت اظهارنامه، انتشارآگهی و ثبت این مالکیت‌ها و تمدید اعتبار آن یا اعمال هرگونه تغییرات و انتقالات و همچنین پرداخت‌های مقرر، اقدامات مقتضی را معمول دارد.

## تبصره

تبصره تبادل اطلاعات مربوط به ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم با سازمان‌ها و موسسات ذی‌ربط می‌تواند به صورت الکترونیکی انجام شود.

## ماده 168

ماده 168 اطلاعات اولیه مربوط به اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم ثبت شده، به تشخیص مرجع ثبت قابل دسترسی عموم به طور مستقیم یا از طریق الکترونیکی خواهد بود. به منظور تسهیل در جستجوی سوابق و کسب اطلاعات مورد نیاز، مرجع ثبت می‌تواند سوابق مربوط به اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم ثبت شده را از طریق موسسات طرف قرارداد نیز به طور الکترونیکی ارائه نماید؛ که در این صورت متقاضیان می‌بایست هزینه‌های مقرر در این قراردادها را برای دریافت خدمات مورد نیاز پرداخت نمایند.

## ماده 169

ماده 169 سه سال پس از انقضای مدت حمایت یا در صورت ابطال، پرونده‌های مربوط به ثبت اختراعات طرح‌های صنعتی و علامت، حسب مورد، امحاء و فقط نسخه الکترونیکی آن‌ها نگهداری می‌شود

## فصل سوم: کمیسیون

## ماده 170

ماده 170 در اجرای بند ح ماده 17 و ماده 58 قانون، کمیسیونی مرکب از اعضاء زیر تشکیل می‌شود:

1 رئیس اداره ثبت اختراعات، اداره ثبت طرح‌های صنعتی یا اداره ثبت علائم تجاری، حسب مورد؛

2 نماینده‌ای از جانب مدیرکل اداره کل مالکیت صنعتی؛

3 یک کارشناس یا متخصص که در صورت لزوم می‌تواند خارج از سازمان باشد.

### تبصره 1

تبصره 1 ریاست کمیسیون به عهده نماینده مدیرکل اداره کل مالکیت صنعتی قرار دارد.

### تبصره 2

تبصره 2 تصمیم‌گیری در کمیسیون با اکثریت آراء است. این تصمیمات برای مرجع ثبت لازم‌الاتباع خواهد بود.

### تبصره 3

تبصره 3 کارشناس رسیدگی‌کننده نمی‌تواند نسبت به همان موضوع در کمیسیون شرکت نماید.

### تبصره 4

تبصره 4 کمیسیون دارای یک عضو علی‌البدل خواهد بود که از بین کارشناسان و توسط مدیرکل اداره کل مالکیت صنعتی تعیین خواهد شد.

### تبصره 5

تبصره 5 چنانچه حضور اعضاء کمیسیون مستلزم پرداخت حق‌الزحمه باشد، پس از تایید مدیرکل اداره کل مالکیت صنعتی، از محل اعتبارات سازمان تامین و پرداخت خواهد شد.

### ماده 171

ماده 171 رئیس کمیسیون موضوع ماده فوق حداقل 10 روز قبل از تشکیل جلسه کمیسیون، تاریخ تشکیل جلسه، ساعت و محل آن را حسب مورد به متقاضی ثبت یا به طرفین اختلاف و یا به نماینده قانونی آنان ابلاغ خواهد کرد. این اشخاص می‌توانند در جلسه حضور پیدا کنند.

## ماده 172

ماده 172 کمیسیون پس از رسیدگی، تصمیم خود را به صورت مستند و مستدل اعلام می‌نماید. تصمیم کمیسیون از سوی مرجع ثبت به متقاضی یا به طرفین اختلاف ابلاغ شده و ظرف 60 روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض در دادگاه صالح مقرر در ماده 59 قانون است. در این صورت معترض به تصمیم کمیسیون باید مبلغی را به شرح مذکور در جدول هزینه‌ها، به عنوان ودیعه در صندوق دادگستری گذاشته و رسید آن را ضمیمه دادخواست خود نماید. از مبلغ مزبور در صورتی که معترض محکوم به بی‌حقی شود، خسارت طرف پرداخت شده و چنانچه طرف بیش از مبلغ مذکور خسارت دیده باشد، برای مازاد به دادگاه مذکور رجوع خواهد کرد.

## فصل چهارم: اطلاع‌رسانی و صدور گواهی اصلی و المثنی

## ماده 173

ماده 173 مرجع ثبت موظف است در اجرای ماده 12 کنوانسیون پاریس و سایر کنوانسیون‌های مالکیت صنعتی مرتبط با آن، ازجمله موافقت‌نامه مادرید و پروتکل آن و همچنین معاهده همکاری در ثبت اختراعات، نشریه‌ای را به منظور انتشار خلاصه اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم ثبت شده با ذکر مشخصات مالکان آن‌ها و هرگونه اطلاع‌رسانی در زمینه مالکیت‌های صنعتی و مباحث راجع به آن در اداره کل مالکیت صنعتی منتشر نماید. درآمد حاصل از انتشار نشریه فوق، در چارچوب ماده 166 این آیین‌نامه هزینه می‌گردد.

## ماده 174

ماده 174 مرجع ثبت مکلف است گواهی‌نامه‌های اختراع، طرح صنعتی و علامت را با استفاده از جدیدترین شیوه‌های فناوری موجود به منظور جلوگیری از جعل، صادر نماید.

## ماده 175

ماده 175 در صورت مفقود شدن یا از بین رفتن گواهی‌نامه اختراع، طرح صنعتی و علامت، مالک می‌تواند با پرداخت هزینه مقرر در جدول هزینه‌ها، تقاضای صدور المثنی نماید. بدین‌منظور وی بایستی طریق از بین

رفتن یا گم شدن گواهی‌نامه را کتباً به مرجع ثبت اعلام و استشهادهای مبنی بر شهادت و اظهار اطلاع حداقل 3 نفر که هویت و امضاء آنها به گواهی یک نفر از شهود مذکور رسیده و هویت و امضاء نامبرده به گواهی یکی از دفاتر اسناد رسمی رسیده باشد، ضمیمه نماید. مراتب فقدان گواهی‌نامه‌های اختراع، طرح صنعتی و علامت به هزینه درخواست‌کننده یک نوبت در روزنامه رسمی کشور آگهی می‌شود. در صورتی که تا 10 روز از تاریخ انتشار آگهی در روزنامه رسمی کشور، اعتراض نرسیده یا در صورت اعتراض، اصل گواهی نامه توسط معترض ارائه نشده باشد، اداره مالکیت صنعتی اقدام به صدور المثنی گواهی‌نامه مفقودی می‌نماید. رسیدگی به اعتراضات واصله با دادگاه صالح می‌باشد.

## تبصره

تبصره صدور المثنی برای گواهی نامه‌های مفقودشده و یا از بین رفته که به اشخاص مقیم خارج از کشور تعلق داشته باشد، مستلزم تسلیم اعلامیه‌ای است که از سوی دفتر اسناد رسمی کشور محل اقامت صادر شده و به تایید نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران رسیده و تشریفات مقرر در فوق نیز رعایت شده باشد.

## فصل پنجم: تصحیح اشتباهات، تمدید مهلت و ترتیبات انتقال

### ماده 176

ماده 176 تصحیح اشتباهات اداری اعم از اشتباهات تایپی، املائی و از قلم افتادن حروف و اعداد یا نظایر آن به درخواست متقاضی یا به تشخیص مرجع ثبت، توسط این مرجع انجام می‌پذیرد. درخواست تصحیح اشتباهات اداری توسط اشخاص باید همراه با ارائه نسخه‌ای از سند که اشتباه در آن مشخص شده صورت گیرد. اشتباهات اداری تصحیح شده به تشخیص مرجع ثبت در روزنامه رسمی منتشر می‌شود.

### ماده 177

ماده 177 هرگونه درخواست تمدید مهلت در ارتباط با مراحل ثبت اختراع، طرح صنعتی و علامت علاوه بر موعد تعیین شده در قانون و این آیین‌نامه باید کتباً توسط متقاضی تسلیم مرجع ثبت گردد. مرجع مذکور می‌تواند پس از بررسی شرایط فقط برای یک بار مهلت‌های تعیین شده در این آیین‌نامه را تمدید نماید. تمدید مهلت از طرف این مرجع به اطلاع اشخاص ذی‌نفع رسانده می‌شود.

## ماده 178

ماده 178 انتقال حق مالکیت ناشی از تسلیم اظهارنامه یا اختراع، طرح صنعتی و علامت ثبت شده یا اعطاء اجازه بهره‌برداری از آن‌ها یا اعراض از حق نسبت به اختراع، طرح صنعتی و علامت ثبت شده، به موجب سند رسمی به عمل می‌آید. دفترخانه اسناد رسمی قبل از تنظیم سند مربوط، نسبت به آخرین وضعیت اظهارنامه مورد نظر یا اختراع، طرح صنعتی و علامت ثبت شده از لحاظ تمدید، تغییر، انتقال، صدور اجازه بهره‌برداری و سایر موارد لازم از مرجع ثبت استعمال می‌نماید. پاسخ استعمال مذکور مستلزم پرداخت هزینه مقرر در جدول هزینه‌ها است.

## فصل ششم: دادخواهی و مقررات مختلف

## ماده 179

ماده 179 با توجه به ماده 59 قانون، رسیدگی به دعاوی حقوقی و کیفری مرتبط با قانون و این آیین‌نامه در صلاحیت شعبه یا شعب خاصی از دادگاه‌های عمومی تهران است که توسط رئیس قوه قضاییه تعیین و در صورت امکان در اداره کل مالکیت صنعتی مستقر می‌شوند. در مورد دعاوی کیفری، چنانچه جرم از خارج از تهران واقع یا کشف و یا متهم در خارج از تهران دستگیر شده باشد، در این صورت تحقیقات مقدماتی در محل وقوع یا کشف جرم یا دستگیری متهم به عمل آمده و پرونده برای رسیدگی به دادگاه‌های مذکور در فوق ارجاع می‌شود.

## ماده 180

ماده 180 چنانچه در ضمن رسیدگی کیفری، متهم برای دفاع از خود موضوع مالکیت اختراع، طرح صنعتی، علامت و نام تجاری را مطرح کند، دادگاه صالح مقرر در ماده 59 قانون، خود باید به این موضوع رسیدگی نماید.

## ماده 181

ماده 181 در مورد خساراتی که خواه از مجرای حقوقی و خواه از مجرای کیفری در دعاوی مربوط به اختراعات، طرح‌های صنعتی، علائم و نام‌های تجاری مطالبه می‌شود، خسارت شامل ضررهای وارده خواهد

## ماده 182

ماده 182 مالک هر اختراع، طرح صنعتی، علامت و نام تجاری یا قائم مقام قانونی وی برحسب مورد می‌تواند به موجب امر نزدیک‌ترین دادگاه عمومی محلی که کالاهای مورد ادعا در آن محل است صورت مشروحي از کالاهایی که به ادعای او با حق حاصل از اختراع یا طرح صنعتی و یا علامت تجاری او مخالف است بردارد. اجرای امر فوق در صورتی که کالاها هنوز در گمرک باشند، به وسیله مامورین گمرک والا به وسیله مامور اجرا به عمل خواهد آمد.

توقیف کالاهای مزبور وقتی ممکن است که امر دادگاه تصریح به آن داشته باشد. امر دادگاه در هریک از دو صورت فوق بنا به دادخواست مالک اختراع، طرح صنعتی، علامت و نام تجاری یا قائم مقام قانونی وی صادر می‌گردد. به دادخواست مزبور باید رونوشت مصدق گواهی نامه اختراع، طرح صنعتی و علامت، حسب مورد، ضمیمه گردد. اگر مالک اختراع، طرح صنعتی، علامت و نام تجاری تقاضای توقیف کالاهای مذکور فوق را نماید باید تضمین کافی بدهد که عندالافتضاء از محل مزبور کلیه خسارات وارده به طرف جبران گردد.

## ماده 183

ماده 183 در دعاوی حقوقی و کیفری راجع به حقوق حاصله از ثبت اختراع، طرح صنعتی، علامت و نام تجاری، معترض می‌تواند در هر مرحله از مراحل رسیدگی، از مراجع قضایی، اعم از دادگاه یا دادرسی که پرونده در آنجا مطرح است درخواست صدور قرار تامین دلیل و دستور توقیف محصولات ناقض حقوق ادعایی و تقاضای صدور دستور موقت نسبت به عدم ساخت، فروش یا ورود این محصولات را بنماید. مراجع قضایی موظفند نسبت به قبول تقاضای مذکور موافقت نمایند و می‌توانند قبل از صدور قرارهای مزبور از متقاضی تضمین کافی بخواهند. اجرای دستور فوق در صورتی که محصولات در گمرک باشند توسط مامورین گمرک والا توسط ضابطین خواهد بود.

## تبصره 1

تبصره 1 دادرسی می‌تواند رأساً دستور توقیف کالاهای دارای علامت تقلبی، اعم از اینکه وارد چرخه تجاری شده یا نشده باشند، را صادر نماید.

## تبصره 2

تبصره 2 صدور دستور موقت و قرار تامین وفق مقررات آیین دادرسی خواهد بود.

### ماده 184

ماده 184 اگر مدعی تا 30 روز از تاریخ امر مذکور در ماده 182 این آیین نامه از مجرای حقوقی یا از طریق کیفری در دادگاه صالح مقرر در ماده 59 قانون طرح دعوی ننماید، توقیفی که به عمل آمده است باطل و کان لم یکن بوده و وی طبق ماده مذکور مسئول خسارات وارده به طرف خواهد بود.

### ماده 185

ماده 185 مرجع ثبت مکلف است احکام نهایی صادره از دادگاه را در آن قسمت که مربوط به ادارات تابعه است اجرا نماید. چنانچه در جریان اجرای حکم، ابهامی وجود داشته باشد، دادگاهی که حکم را صادر کرده است، رفع ابهام می نماید.

## تبصره

تبصره حکم نهایی عبارت از حکمی است که به واسطه طی مراحل قانونی و یا به واسطه انقضای مدت اعتراض، تجدید نظر و فرجام، دعوایی که حکم در آن موضوع صادر شده از دعاوی مختومه محسوب شود.

### ماده 186

ماده 186 طریقه ابلاغ های موضوع قانون و این آیین نامه همان است که در مقررات آیین دادرسی مدنی مقرر است.

### ماده 187

ماده 187 نحوه اعتراض به اظهارنامه ثبت بین المللی اختراع، طرح صنعتی و علامت تجاری و رسیدگی به آن براساس قانون و این آیین نامه خواهد بود.

## ماده 188

ماده 188 رسیدگی به اعتراضات وارده به تقاضای ثبت اختراع، طرح صنعتی و علامت تجاری متعلق به اشخاص مقیم خارج از کشور مستلزم معرفی نماینده قانونی در ایران است.

## ماده 189

ماده 189 تجدید نظر از آراء محاکم و نحوه رسیدگی، تابع مقررات آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی یا کیفری است.

## ماده 190

ماده 190 در اجرای ماده 52 قانون که نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در سازمان جهانی مالکیت معنوی و اتحادیه‌های مربوط به کنوانسیون‌های ذی‌ربط، و در داخل کشور، تصدی امور مربوط به مالکیت صنعتی، به عهده سازمان ثبت اسناد و املاک کشور نهاده شده است، رئیس سازمان می‌تواند دستورالعمل‌های لازم در اجرای مقررات مربوط و این آئین نامه را صادر نماید.

## ماده 191

ماده 191 ضمائ این آئین‌نامه جزء لاینفک آن محسوب می‌شود.

## ماده 192

ماده 192 این آئین‌نامه در 192 ماده و 104 تبصره و سه ضمیمه مشتمل بر جدول هزینه‌ها، طبقه‌بندی‌های بین‌المللی و فرم‌های اظهارنامه، گواهی‌نامه، گواهی‌نامه تمدید و مندرجات دفاتر ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تنظیم شده که سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مامور اجرای آن است و در تاریخ 1/11/1387 تصویب می‌گردد و از تاریخ اجرای این آیین‌نامه، آیین‌نامه اصلاحی اجرای قانون ثبت علائم تجاری و اختراعات، مصوب 1337، ملغی می‌شود.